

Pers en Voorlichting

Hof van Justitie van de Europese Unie

PERSCOMMUNIQUÉ nr. 79/12

Luxemburg, 14 juni 2012

Arrest in zaak C-542/09
Commissie / Nederland

De Nederlandse wetgeving die studiefinanciering voor studies in het buitenland onderwerpt aan een woonplaatsvereiste, voert een ongelijke behandeling tussen Nederlandse werknemers en migrerende werknemers in

Nederland heeft niet bewezen dat het woonplaatsvereiste van „3 uit 6 jaar” niet verder gaat dan noodzakelijk is om het doel, de mobiliteit van studenten te bevorderen te verwezenlijken

De Nederlandse Wet studiefinanciering bepaalt wie voor financiële steun voor het volgen van studies in Nederland en in het buitenland in aanmerking komt. Voor hoger onderwijs dat in Nederland wordt gevolgd, kan financiering worden toegekend aan elke student tussen 18 en 29 jaar die de Nederlandse nationaliteit of die van enige andere lidstaat van de Europese Unie heeft. Om hoger onderwijs in het buitenland te volgen, moet de student recht op studiefinanciering voor hoger onderwijs in Nederland hebben en moet hij ook rechtmatig verblijf in Nederland hebben gehad gedurende ten minste drie jaren van de zes jaren voorafgaand aan zijn inschrijving bij een hogeronderwijsinstelling in het buitenland. Deze zogenoemde 3-uit-6-eis is ongeacht de nationaliteit van de student van toepassing.

De Commissie heeft bij het Hof een beroep wegens niet-nakoming tegen Nederland ingesteld. Zij stelt dat de 3-uit-6-eis verkapt discriminatie van migrerende werknemers en hun gezinsleden oplevert, die door het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) verboden is en met de Europese regelgeving over het vrij verkeer van werknemers in strijd is.¹

Het Hof stelt vast dat het VWEU bepaalt dat het vrij verkeer van werknemers de afschaffing inhoudt van elke discriminatie op grond van de nationaliteit tussen de werknemers der lidstaten, wat betreft de werkgelegenheid, de beloning en de overige arbeidsvoorwaarden. Uit genoemde verordening volgt daarnaast dat een werknemer die onderdaan is van een lidstaat, op het grondgebied van andere lidstaten dezelfde sociale en fiscale voordelen als de nationale werknemers geniet. Deze bepaling komt zonder onderscheid ten goede aan zowel de migrerende werknemers die in een gastland wonen, als aan grensarbeiders die, terwijl zij arbeid in loondienst in die laatste lidstaat verrichten, hun woonplaats in een andere lidstaat hebben.

Het Hof herinnert eraan dat steun ter zake van levensonderhoud en opleiding voor een universitaire studie waarmee een beroepskwalificatie wordt verkregen, een sociaal voordeel in de zin van genoemde verordening is. De studiefinanciering die door een lidstaat wordt toegekend aan de kinderen van werknemers, vormt voor een migrerende werknemer een sociaal voordeel in de zin van genoemde verordening, wanneer deze in het onderhoud van het kind blijft voorzien.

Het Hof benadrukt wat dat betreft dat het beginsel van gelijke behandeling niet alleen openlijke discriminatie op grond van de nationaliteit verbiedt, maar ook alle verkapte vormen van discriminatie die door toepassing van andere onderscheidingscriteria in feite tot hetzelfde resultaat leiden. Dit is onder meer het geval bij een maatregel die een vrij precies tijdvak van wonen voorschrijft, doordat dit hoofdzakelijk ten nadele kan werken van migrerende werknemers en

¹ Artikel 45 VWEU en artikel 7, lid 2, van verordening (EEG) nr. 1612/68 van de Raad van 15 oktober 1968 betreffende het vrije verkeer van werknemers binnen de Gemeenschap (PB L 257, blz. 2), zoals gewijzigd bij verordening (EEG) nr. 2434/92 van de Raad van 27 juli 1992 (PB L 245, blz. 1).

grensarbeiders die onderdaan zijn van andere lidstaten, nu niet-ingezetenen meestal niet-nationale onderdanen zijn.

Het Hof is van oordeel dat het woonplaatsvereiste van „3 uit 6 jaar” een ongelijkheid van behandeling invoert tussen Nederlandse werknemers en de migrerende werknemers die in Nederland wonen of hun arbeid in loondienst in die lidstaat verrichten als grensarbeider. **Een dergelijke ongelijkheid vormt verboden verkapte discriminatie, tenzij zij objectief gerechtvaardigd is.**

Het Hof verwerpt in dat verband het argument van Nederland dat het woonplaatsvereiste noodzakelijk is om een onredelijke financiële last te vermijden die gevolgen zou kunnen hebben voor het voortbestaan van deze steunregeling. Het herinnert eraan dat de doelstelling om een onredelijke financiële last te vermijden, niet kan worden beschouwd als een dwingend vereiste van algemeen belang dat een ongelijke behandeling tussen Nederlandse werknemers en werknemers uit andere lidstaten kan rechtvaardigen.

Nederland voert daarnaast aan dat, aangezien de betrokken nationale regeling ertoe strekt om het studeren buiten Nederland te bevorderen, het woonplaatsvereiste waarborgt dat de meeneemfinanciering enkel ten goede komt aan studenten die zonder deze financiering hun studie in Nederland zouden volgen. Studenten die niet in Nederland wonen, zouden daarentegen als eerste reflex hebben om te studeren in de lidstaat waar zij wonen, zodat de mobiliteit dan niet wordt gestimuleerd.

Het Hof merkt op dat het doel, de mobiliteit van studenten aan te moedigen van algemeen belang is en een dwingend vereiste van algemeen belang dat een beperking van het verbod van discriminatie op grond van nationaliteit kan rechtvaardigen. Het herinnert er echter aan dat een regeling die naar haar aard een door het Verdrag gewaarborgde fundamentele vrijheid, zoals het vrij verkeer van werknemers, beperkt, slechts rechtsgeldig kan worden gerechtvaardigd indien zij geschikt is om het legitiem nagestreefde doel te verwezenlijken en niet verder gaat dan noodzakelijk is voor het bereiken daarvan.

In die context voert Nederland aan dat genoemde regeling als verdienste heeft de mobiliteit van studenten te bevorderen door de verrijking die het studeren buiten Nederland niet alleen voor de studenten, maar ook voor de Nederlandse samenleving en de arbeidsmarkt met zich meebrengt. Nederland gaat er dus vanuit dat de studenten die het voordeel van genoemde regeling hebben genoten, na de beëindiging van hun studie naar Nederland zullen terugkeren om daar te wonen en te werken.

Het Hof erkent dat deze factoren opgaan voor de situatie van de meerderheid van de studenten en dus dat het woonplaatsvereiste geschikt is ter bereiking van het doel, de mobiliteit van studenten te bevorderen. Niettemin had Nederland op zijn minst moeten rechtvaardigen waarom het voor de 3-uit-6-eis heeft gekozen, met uitsluiting van alle andere representatieve factoren. Deze eis is namelijk te exclusief. Door specifieke tijdvakken van wonen op het grondgebied van de betrokken lidstaat voor te schrijven, geeft de 3-uit-6-eis voorrang aan een factor die niet noodzakelijkerwijs de enige representatieve is voor de mate waarin de betrokkene en genoemde lidstaat daadwerkelijk met elkaar zijn verbonden. **Het Hof komt dus tot de conclusie dat Nederland niet heeft bewezen dat het woonplaatsvereiste niet verder gaat dan noodzakelijk is om het door die regelgeving nagestreefde doel te bereiken.**

NOTA BENE: Een beroep wegens niet-nakoming gericht tegen een lidstaat die zijn uit het recht van de Unie voortvloeiende verplichtingen niet is nagekomen, kan worden ingesteld door de Commissie of door een andere lidstaat. Indien het Hof van Justitie de niet-nakoming vaststelt, dient de betrokken lidstaat zo snel mogelijk aan dit arrest te voldoen. Wanneer de Commissie van oordeel is dat de lidstaat niet aan het arrest heeft voldaan, kan zij een nieuw beroep instellen en daarin financiële sancties vorderen. Worden de

Commissie echter geen maatregelen tot omzetting van een richtlijn meegedeeld, dan kan het Hof van Justitie, op voorstel van de Commissie, bij het eerste arrest sancties opleggen.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Hof van Justitie niet bindt.

De [volledige tekst](#) van het arrest is op de dag van de uitspraak te vinden op de website CURIA.

Contactpersoon voor de pers: Stefaan Van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170

Beelden zijn beschikbaar via "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106